

122791

06/10

300/-

Handwritten signature and date: 21/1/80

1948-1974 දක්වා සිංහල පුවත්පත්

භාෂාවේ විකාශය.

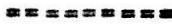
1978 ආස්තපති උපාධි පරීක්ෂණයේ කොටසක් වශයෙන්
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයට ඉදිරිපත් කරන
නිබන්ධයයි.

122791

එල්.ඩී.සිල්වා

ඒ. 9684

පෙරවදන

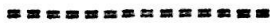

මෙම පයෝජන කෘතියේ දී ඉතා කාරුණිකව සිය කළ, මාගේ උපදේශකවරුන් වූ මහාචාර්ය විමල් පී.බලගල්ලේ, ආචාර්ය කිස්ස කාරියවසම් යන මහතුන්ද, අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී කරුණු වටහා දුන් ආචාර්ය ඩී.බී.කාන්තආරච්චි ආචාර්ය නන්දසේන, රත්නපාල ආචාර්ය ආර්. විජේතුංග හා පුවත්පත් කලාවේදී එච්චිත්තී ආරියදාස යන මහතුන්ද දුර්ලභ පොත් කිපයක්ම සපයා දෙමින් උපකාර කළ, ලංකා ජාතික සර්වෝදය ශ්‍රමදාන සංගමයේ චබ්බි:කන්දගේ හා පියසෝම මේදිස් යන මහතුන්ද, පුවත්පත් පරිශීලනයට පහසුකම් සැපයූ, ලංකාජාතික රාජ්‍ය ලේඛනාශාරයේ කායම් මණ්ඩලයද ඉන්ටර්නේෂනල් පහසුකම් සැපයූ විද්‍යාලකාර හා කොළඹ මණ්ඩපවල පුස්තකාල යන්ත්‍රි කායම් මණ්ඩලයද, අත් පිටපත කියවූ හේමා නංගීද, යතුරුලියනය කර දීමෙන් සහාය වූ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ ආර්.ලියනගේ මහතාද, ඉතාමත්ම ඕනෑකමින් මා මෙම කාර්යයෙහිලා උනන්දු කරමින්, නන් අයුරින් උපකාර කළ, කොරළුවැල්ල ශ්‍රී නගසේන විදුහලේ විදුහල්පතිනී, රූපා, සිල්වා සියාසුරියද මා ආදර ධර්මේද, නම් වශයෙන් මෙහි සඳහන් කොප්පත් මෙම පර්යේෂණයට අත හිත දුන් සියල්ලන්ද කෘතඥතා පූර්වකව සිහිපත් කරමි.

එල්.ඩී.සිල්වා

කොද/ශ්‍රී සුනන්දෝපනන්ද මහ විදුහල
 එශොඩලයන
 මොරටුව.

හැ දි න් වි ම

1948 - 1974 දක්වා සිංහල පුවත්පත් භාෂාවේ
විකාශය.

යටත් විජිත යුගයේ දී රාජ්‍ය භාෂාව ඉංග්‍රීසිය වූ නිසා, සිංහල භාෂාව ලේඛනවල ව්‍යවහාර වූයේ මද වශයෙනි. පුවත්පත් ආරම්භ වී ශතවර්ෂයක් පමණක් වූ පසුව, නවීන භාෂා උනන්දුව සමග සිංහල පුවත්පත් භාෂාවේ වැඩිමත් විසිවන සිය වසේ සිව්වන දශකය හරියේදී ආරම්භ විය. අළුත් පුවත්පත් වාර්තාකරණයේ දී ද, විග්‍රහයේ දී ද, සාහිත්‍ය කෘතීවල එන භාෂාවට වඩා වෙනස් පුවත්පත් භාෂාවක් හැඩ ගැසෙන්නට විය. මුල් දශකවල කෙටිකතා, කවි, ගීත ආදියෙහි එන සාහිත්‍යමය භාෂාවට වඩා වෙනස් ලක්ෂණ ඇති භාෂාවක්, විර්මාණ සාහිත්‍යය සම්බන්ධයෙන් ද ක්‍රියාත්මක වූ බව පෙනේ. එහෙයින් 1948 - 1974 දක්වා මෙහි පුවත්පත් භාෂාවේ වැඩිම පිළිබඳව විග්‍රහයක් කිරීම මෙම විබේදනයෙන් අපේක්ෂා කෙරේ.

මේ යුගයේ බිහිවූ පුවත්පත් විවිධ පරමාර්ථ රැසක් ඉෂ්ට කර ගැනීම සඳහා මුද්‍රණය වූ හෙයින් භාෂාව සම්බන්ධයෙන් විවිධත්වයක් නිබන්ධන බව කිව හැක. සාමාන්‍ය පුවත්පත්, බෞද්ධාගමික පුවත්පත්, අන්‍යාගමික පුවත් පත්, දේශපාලනික පුවත්පත් හා වෙනත් යම්කිසි අරමුණු නිසා හඳු පිපෙන්නක් මෙන් පැන නැඟුණ සමහර පුවත් පත් යන මේ එක් එක් අංශයෙහි පරමාර්ථ සාධනය කරගනු වස්, උපයුක්ත භාෂාවේ පෙනෙන, වෙනස්කම්, මෙහිදී විග්‍රහයට භාජනය වේ.

පරිච්ඡේද

1. ජන සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් වශයෙන් පුවත්පතේ වැදගත්කම
2. 1. පුවත, පුවත්පත හා එහි ආරම්භය
11. පුවත්පත ඇතිවූ මුද්‍රිත ජනමාධ්‍යවල විකාශය

3. 1948 දක්වා සමකාලීන සාහිත්‍යමය භාෂාව හා පුවත්පත් භාෂාව අතර ඇති සම්බන්ධය

෪. පුවත්පත තෙරෙහි භාෂා මාධ්‍යයේ බලපෑම

1. මුල්කාලයේ සිංහල පුවත්පත හා බස
11. වර්තමාන සිංහල පුවත්පත හා බස
111. පුවත්පතක වාර්තාකරණය

5. පුවත්පත් දැන්වීම්

1. පුවත්පත් දැන්වීම් භාෂාව
11. මුල්කාලයේ පුවත්පත් දැන්වීම් භාෂාව හා වත්මන් පුවත් පත් දැන්වීම් භාෂාවේ වෙනස්කම්.

6. පුවත්පත් භාෂාවේ විකාශය

1. කතුවැකි භාෂාවේ විකාශය
11. විශේෂාංග රචනා භාෂාවේ විකාශය.

1 වන පරිච්ඡේදය

ජන සන්නිවේදන මාධ්‍යයක් වශයෙන් පුවත්පතේ
වැදගත්කම.

තමා තුළ ඇති අදහස්, නැතහොත් ප්‍රධානි ජනතාවට දැන්වීමය, ජන සන්නිවේදනයෙන් කෙරෙන්නේ. කුම, දුම, කපිකීම, කලා පිකීම හැදි පරල කම මිලිත් පවත් ගත් සන්නිවේදනය, විද්‍යාවේ දියුණුවත් සමඟම අද ඉතා සංකීර්ණ බවට පත්ව ඇත.¹ සන්නිවේදනයේ, සන්නිවේදනය යන්න මිහිට ලෙස විශ්‍රාම කරති. සමාජ විද්‍යාඥයෝ, මිනිස් සමාජයේ අන්තර් ප්‍රයාමලීන් හැඳින්වීමට සන්නිවේදනය යන්න භාවිත කළහ. එවෙන්නේ තවත් සමහරු, මිනිසා ගේ ජීවිතයට බල පෑ ක්‍රියාවලීන් හැඳින්වීමට සන්නිවේදනය යන්න භාවිත කරුව. එමිනිසා සන්නිවේදනය යන්න ප්‍රධානි, තොරතුරු, අධ්‍යාපනය, විනෝදය සංකීර්ණ හා ප්‍රධාන යන අංශයන් සමඟ මිශ්‍රව භාවිත වන්නට විය. පුවල් වශයෙන් ගතහොත්, සන්නිවේදනය, අපේ අප්දැකිවි, තොරතුරු අදහස්, ආකල්ප ආදිය පිළිබඳ ක්‍රමවාරුමක් ලෙස හඳුන්වන හැක. මෙය මිනිස් දිවියේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා නොකඩවාම සිදුවන ක්‍රියාවලියකි. විශාල ජනසමූහයක් සමඟ අදහස් ක්‍රමවාරු කිරීම සඳහා පුවත්පත, ගුවන් විදුලිය, රූපවාහි නිය ඇති ජනමාධ්‍ය භාවිත කිරීම ජන සන්නිවේදනය යනුවෙන් හැඳින්වේ.

ජන සන්නිවේදන කලාව දුන්නර විෂයක් වන්නේ, එකිනෙකාට ආමන්ත්‍රණ කරනවාට වඩා, විශාල ජන කොට්ඨාසයකට ආමන්ත්‍රණ කිරීම අපහසු බැවිනි. මිහිට මතකාරී පුද්ගලයන් අතර හොඳ සන්නිවේදනයක් විය හැක්කේ, එම ක්‍රමයන් අතරින් ඔබගේ දෙන තමන්ගේ ^{අදහස්} බහව එකඟ කර ගත හැකි අන්දමින් සිය නිවේදනයන් කිරීමය, මුදුන් වගන්දේ, යේදුන් වගන්දේ, මහතිමත් ගුණ, කාල්මාන්ස්, ලෙසින් හා කොන්/පිපුසියස් වැනි අය ලෝක ඉතිහාසයේ ඉතාමත් ශ්‍රේෂ්ඨ සන්නිවේදනයන් ගේ

1. කාර්යමයම්, කිය්ස. - ජනසන්නිවේද/ප්‍රවේශය, පදිප ප්‍රකාශනයේ, කොළඹ, 1974. (38 පිට.)

ගණයට වැටේ.

ජනමාධ්‍යයක් ලෙසයේ ව්‍යාප්ත වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වූයේ විනිසාව අවශ්‍ය වන තොරතුරු, පවිත්‍රි ඉදිරිපත් කිරීම නිසාය. වර්තමාන ලෝකයේ ජීවත්වන කිසිම කෙනෙකුට ප්‍රචන්පත් හෝ ඔවුන් විදුලිය වැනි ජනමාධ්‍යයකින් තොරව ජීවත්වීම ඉතා අපහසු වී ඇත. ඒවා චක්‍රාසර ජීවිතයට අත්‍යවශ්‍ය අංශයක් බවට පත් වී අවසානය. එතරම් ප්‍රබලතාවක් ජනමාධ්‍යයක් තුළ දක්නට ඇත.

ජන සංස්කෘතිය සෑහණය කරන, විශේෂයෙන් සංස්කෘතිය ජනතාව අතරට ගෙන එන, මාධ්‍යයක් වශයෙන් ප්‍රචන්පත සැලකේ. ආහාර පාන, ඇඳුම් පැළඳුම් හා වාසස්ථාන වෙන්ම සන්නිවේදනයද විනිස දිවිය හා ඉතා කිට්ටුව පවතී. විනිසා එකිනෙකා පමණ සිය අදහස්, දැනුම්, දැක්ම හා අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීම විනිස සමාජයේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි. භාෂාවන් නොවූ මුල් කාලයේ විනිසා, ඔහුගේ අදහස්, හැඟීම්, අත්දැකීම්, ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ ශබ්ද, සජනන හා සංඝා ආදිය මාග්ගයෙනි. මෙසේ ඇරඹුණ අදහස් හුවමාරුව, අද නවීනතම විද්‍යාත්මක සන්නිවේදන ක්‍රම වලින් කරනු ලබයි.

ආචාර්ය විල්බර් ශ්‍රැම් නම් සන්නිවේදන විශාරදයා පවසන පරිදි වනමාරි මානව සමාජයන්හි සිය වර්ග ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහාත් පිටතින් පැවිණෙන උවදුරු දැන්වීම සඳහාත් උස් කණුවකට වී මුර දෙටුවකු සිටින්නට ඇත. එමෙන්ම සමහර විටක, එම වර්ගයේ වැඩිමහලුන් විසින් ගෝත්‍රික සිටින්නට වීරින් තම දරුවන්ට කියා දෙන්නට ඇත. මව්වරුන් විසින් සිය දියණියන්ට උයන පිහන්ස, පුතුවන්ට දඩ කෙළියේ යෙදෙන සැටිත්, සතුරන් හා සටන් කරණ අයුරුත් කියා දෙන්නට ඇත. මේවා භෞමික මාග්ග මාග්ග ගෝත්‍රිකයන්ගේ පැවැත්මට අවශ්‍ය වූ ප්‍රධාන සන්නිවේදන විධි වන්නට ඇත. ² මේ වාග්මය වැටහෙන්නේ, පළමු කොටම මානව සංගතියේ පැවැත්ම

2. Schramm, Wilber, The Science of Human Communication, New York, 1963, (pp. 14).

අදහස සන්නිවේදන කාර්යයන් අවශ්‍ය වූ බවයි.³

සන්නිවේදනයේ පුළුල් වූත්, සංකීර්ණ වූත් සන්නිවේදනමය අද අප සිටින තිසා, පෙර තිබූ ස්වරූපය ක්‍රමයෙන් වෙනස් වී, සන්නිවේදනය පොදු දෙයක් බවට පත්ව ඇත. එහා මුහුණට මුහුණ ලා කළ පරිමිත සන්නිවේදනය අද සිසියම් මාධ්‍යයක් භාවිත කොට කරන ජනසන්නිවේදනමය ස්වරූපයක් ක්‍රියාත්මක කරනු දක්නට ලැබේ.

පොදු මාධ්‍යයක් භාවිත කිරීමේ තිසා, ප්‍රවෘත්ත, ඉවහල්විදුලිය, සිතමාමි ආදී ජනමාධ්‍යයන් ක්‍රමයෙන් වැඩි ආ අයුරු අපට පෙනේ. පුද්ගල විකිපුත්ව කම් හැඟීම්, අන්‍යයන් හට ප්‍රකාශ කිරීම් එතරම් අපහසු නොවූයේ, ඊටුන් ඉඳි සමුහයක් විශයෙන් සිටි හෙයිනි. තේරා වෙනස් වී විශාල සමාජ කොටස් බවට විකාශනය වීමේ දී සන්නිවේදනය පැතිරීමක් ද අවශ්‍ය විය.

සන්නිවේදන පද්ධතියක් වටා ගොඩ නැගී ඇති සමාජයක, පැවැත්මට ප්‍රවෘත්ති අත්‍යවශ්‍ය වේ. සුදෝපයේ ඇතිවූ කාර්මික විප්ලවය සමගම, ප්‍රවෘත්ති ක්‍රමවාරු කිරීම, කමිදුරටත් ඉදිරියට ගියේය. පුද්ගලයාගේ පුද්ගලයාට ප්‍රවෘත්ති පැතිර යාම වෙනුවට, සමුහයන් ආර බහුල ලෙස ප්‍රවෘත්ති ප්‍රචාරය කිරීමට හැකි විය. එවගින් පහතාවට පොදු පරිච්චි ක්‍රමයක් පැතිරීම් කිරීමේ හැකියාවද ඇති විය.

ආර්ථික හේතූන් අනුව, ඉවහල් විදුලිය, විකුපට, රූපවාහිනිය යන ජනසන්නිවේදන මාධ්‍යයන් බොහෝ සෙයින් බලපාන්නේ මධ්‍යම පාඨම පිවිසියට පමණි. එසේ වුවත් ප්‍රවෘත්ත, විස්පාදනය කිරීමේ දී, කාර්මික අතින් ලබා ඇති දියුණු කිසා, ආර්ථික හේතු කියත්, එය පාටියෙහිම ද අපට පහසුවෙන් ලොකර ඇත්මට ප්‍රචාරිත් වී ඇත.

3. ද මැරි, පුපන්ද මනේන්ද්‍ර. - සන්නිවේදන කෙරුම හා ජන සන්නිවේදනය, එම්.ඩී.ඉගුපේත සහ සමාගම, කොළඹ, 1977. (6,7 පිටු)

අවම පරිසරය ගැන මනුෂ්‍යයා තුළ පවතින ආකල්ප ස්වාභාවික ආකාරයට.
 මෙම ආකල්පය, තොරතුරු ඇතිවේ තැනින් කියවීමේ ද්‍රව්‍ය ලෙස සැලකිය හැක.
 මෙබඳු සමාජ අවශ්‍යතාවන් සිසා ප්‍රවර්ධන බිහි විය. ක්‍රමයෙන්, පවුල, ගම්, නගරය
 රට යන පන්තිය මගින් එකිනෙකට පවිබන්ධ වීම් සිසා, එබඳු සමාජ ක්‍රමයක පවිවරණ
 මිනිසුන්ට සිය අදහස් හුවමාරු කර ගැනීම පදනා පුරාණ මිනිසුන් ඇතුළත් ක්‍රමවර්ග
 එකතුවී, අදහස් හුවමාරු කරගත් පැරණි ක්‍රමය ප්‍රමාණවත් නොවීය. අධිකාරී හා
 ක්‍රමවත්ව අදහස් පවත්වා ගෙන යාමට ක්‍රමයක් අවශ්‍ය වූ හෙයින් ප්‍රවර්ධන බිහි විය.⁴

එදිනෙදා ප්‍රවෘත්ති මගින් විවිධාකාරයෙන් ඇසුම් ලබාදීම පදනා පවතින
 නොව විවේකය ගත කිරීමේ මාධ්‍යයක් වශයෙන්ද, ප්‍රවර්ධන වැදගත් වේ. විද්‍යාවේ
 දියුණුවත් පවතින ප්‍රවර්ධන වශයින් පවතින විම සිසා, අද ගැනීම සමාජ වලද, විවිධ
 සිත් පතත් වෙතත් කිරීමේ මාධ්‍යයක් වශයෙන් ප්‍රවර්ධනව වැදගත් තැනක් හිමි වේ.
 ප්‍රවර්ධනක් මිලදී ගැනීමට අපහසු, ආර්ථික දුර්වලතාවන් හෙන් පෙළෙහ අය, පුස්තකාලය,
 ආපනශාලා හෝ එබඳු වෙනත් පොදු මධ්‍යස්ථාන කරා ගොස් ප්‍රවර්ධන බැඳීමට පුරුදු
 වී සිටිති. එවන්ම අතුරු නොදැන් අය පවා කියවීමට දක්න අයගෙන් රටේ කොටේ
 තොරතුරු විවාරනු පෙනේ.

Handwritten signature/initials

ප්‍රවර්ධන සමාජයේ, සමාජීය භාවය ආරක්ෂාකර ගන්න එකම? සමාජයේ,
 අර්ථක්‍රමයේ හා දේශපාලන ව්‍යුහයේ බලපවත්නා අපමන සම් බවට පත්කරමින් ඒවා
 අපර යම්කිසි අනෙකුත් සාමාජිකයන් ඇති කිරීමටද එය හැක් කරයි. විශේෂයෙන්
 දේශපාලන අංශය ගැන විවිධ වේදි, පාලන හා පාලිත යන දෙපාඨය අපර පවතින
 ? සම්බන්ධය ලෙසින්, පාලන පාඨය යම් අන්තර්ගතයක් ස්ථිරාභයක් අනුගමනය කරන්නේ
 නම්, එය සිසා කිරීමේ වාතාවරණයක් ගොඩ නැගීමේ බලයක්ද ප්‍රවර්ධනව ඇත. රජයක

4. Schramm Willber, (Mass Media and National Development)
 The rule of information in the developing countries
 Stanford: Stanford University Paris, 1964. (PP 78 -92)

කටයුතු විවිධද තොරතුරු දැනගන්නට මහජනයාට අයිතියක් තිබේ. එම අයිතිය භුක්ති විඳිමට මහජනයාට කොටසුම් අවස්ථාවේ සලසා දීම ප්‍රවර්ධනය කාර්යයක් වේ. එසේම ප්‍රවර්ධනය සමාජයේ අදහස් විවිධීය කළ යුතු අතර, එසේ කිරීමේදී සමාජ සභාවරය වත්, යුනිටාරි වලටත් සාධි වන අයුරින් කටයුතු කෙරෙහි යුතුය. විවිධත් සිවිත තැනින් තවත් පහලට ඇද දැමීමට හොඳි, එනමින් ඉහලට භෞතිමට උපකාර වන පරිද්දෙන් කටයුතු කිරීම ප්‍රවර්ධනයට අයත් කාර්යයකි. 5

නිදහස් ලෙස අදහස් ප්‍රකාශනයට ඇති විවිධ භාවයන් අතර, නූතන යුගයේ ඉතා වැදගත් වන්නේ ප්‍රවර්ධනයයි. මහජන අයිතියය ඔහුලෙස ප්‍රකාශ වන්නට හැකි, ප්‍රවර්ධනයේ නිදහසද අත්‍යවශ්‍ය වේ. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විවිධයේ පොද්ගලික පොදුතමයේ අගය විශ්වාස කරයි. අනුර්ණේ මායව ගරු කිරීම, අනුර්ණේ සම්වලට ඇහුම් කන් දීම, අනුර්ණේ අදහස් සැලකිල්ලට ගැනීම මේ අතින් වැදගත් වේ. අනුර්ණේ මනවලට ගරු කිරීමට හිමි වීම සැලකිල්ලට ගැනීමට හිමි, නිදහස් ලෙස අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ඉඩක් තිබිය යුතුය. ප්‍රකාශනයේ නිදහස තිබිය යුතුය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පදනම භෞතිමට සැලකෙන්නේ ප්‍රමුද්ධ මහජන මතයයි. ප්‍රමුද්ධ මහජන මතය යනු හොඳින් තොරතුරු අසා, තොරතුරු කියවා, මනා ලෙස පෝෂණය වූ මතයයි. එවැනි පෝෂණයක් ඇති කළ හැක්කේ නිදහස් ලෙස අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ඉඩ ඇති තැන ය. ප්‍රවර්ධනය නිදහස, මේ නිදහස් ප්‍රකාශනයේ වැදගත් අංගයකි.

මහජන මතය යනු කිසිදු මතයක් නොවේ. එය ප්‍රාථමික මතයක් විය යුතුය. ප්‍රාථමික මාය ප්‍රධාන වශයෙන් දැනුමින්, විවාරයන් ආත්ම කොට ඇති මතයයි. දැනුම සඳහාත්, විවාරය සඳහාත් තොරතුරු උච්චතය. සපයා ගන්නා තොරතුරු විවාරදී විය යුතුය. විවාරදී තොරතුරු දැන ගන්නට හිමි ප්‍රවර්ධනය නිදහසද

5. Schramm, Willber, The Science of Human Communication, New York. Basic Books 1963. (PP 3-26)

Basic

අවශ්‍ය වේ. ප්‍රකාශනයේ නිදහසද මූලික නිදහසකි. පුවත්පත් නිදහස, ප්‍රකාශනයේ නිදහසට ඇතුළත් වන්නේය. පමණක් රජයට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මගින් ප්‍රකාශනයේ නිදහස පැහැදිලිවම පදනමක් තෝරා ඇත.

27

විෂයයේ පුද්ගලයාට ඇති නිදහස පුවත්පතටද ඇත. එහි සාමාන්‍ය නීතිය උල්ලංචනය කෙරෙහි, කිසිදු දෙයක් ප්‍රකාශ කරන්නටත්, පළකරන්නටත් පුවත්පත් මගින් නිදහස ඇත. ප්‍රකාශනයේ නිදහස, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ද පිළිගෙන ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් ද ප්‍රකාශනයේ නිදහස පිළිගෙන ඇත.

පුවත්පත් නිදහස යනු නීතිය දෙසින්, නීතිය විධිමත් ලිවිය හැකි, අවිචාරී, වරදක් බුද්ධිමත් කැපවීමක් නොවන නිදහසක් කෙරේ. ඒ පදනම යම් යම් සීමාවන් ඇත. රටේ ආරක්‍ෂාවට, ජනජන ආරක්‍ෂාවට, රටේ යථා පැවැත්මට හානි වන අයුරින් යමක් පළ කිරීමට නොහැක. එසේම අනෙකුත් දෙයක් පළ කිරීමක් සිදුවෙමුද අපහාස වන අයුරින් යමක් පළ කිරීමක් සිදුවීමටද මරණයට හානි වන අයුරින් යමක් පළ කිරීමටද නොහැක. පුවත්පත් කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මේ සීමාවන් ඇත්තේ පොදු යහපත පිණිසය. අනෙකුත් ආරක්‍ෂාව පිණිසය. ගිණුම් පවිත්‍ර ලෝකයා විසින් පිළිගෙන ඇති මෙම සීමාවන් ඉක්මවන්නේ නම්, එය පුවත්පතටත්, පාඨකයන්ටත් හානිකරය.

පොදු යහපත සුමනිකව පිරිසිදු කර ගන්නටත්, පොදු යහපත පදනම ලියන්නටත්, පොදු යහපතට හේතුවන, පොදු යහපත හැලකීමේ කාර්යයට උපකාර වන පුවත්, ලිපි, රූප රූප ආදිය පළකරන්නටත් පුවත්පත් මගින් ඉඩ තිබිය යුතුය. මියවීම හෝ අසාධාරණ හෝ නිසිම චාලනයක් හෝ අවිචාරයක් හෝ කෙසිනිය යුතුය. මාසික හා අනෙකුත් බලපෑම් මගින් තොරවිය යුතුය.

බාහිර වශයෙන් බලපෑම් ඇති විය හැක්කේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආණ්ඩු මිහිනි. ප්‍රචණ්ඩතා කටයුතු මිලට ඇති ලී භවත්තට හෝ කඩ යටපත් කරන්නට හෝ, කිහිප වරක් ආණ්ඩුකර හැකියාවක්, ගන්වියක් ඇත. ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සිදුහස සැබෑවක් බවට පත් කිරීමට නම්, ආණ්ඩු කමිටියේ ඒ හැකියාවටත්, ගන්වියටත් සාධාරණ සීමාවක් ඇති කරගත යුතුය. එබඳු සීමාවක් ඇති කර ගත යුත්තේ සිදුහසේ අදහස් ප්‍රකාශනයත්, තොරතුරු දැනගැනීමත් ජනතාවගේ අයිතියත් වන නිසාය.

බාහිර වශයෙන් කෙලිසිය, දේශපාලන කණ්ඩායම් වෙළඳ අංශ දැක්වීම් පලකරන්නේ හැටි කොටස් වලින්ද, යම් යම් බලපෑම් ඇති විය හැක. ප්‍රචණ්ඩතාව සිදුහසේ කටයුතු කරන්නට නම් එබඳු මඟ හරහා ගත යුතුව ඇත.

අභ්‍යන්තර වශයෙන් බලපෑම් ඇති විය හැක්කේ ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සාධකයන් මි පාලන අංශයෙනි. පලකළ යුතුව ඇති ප්‍රවෘත්තියට හෝ ලිපියකට හෝ අදහසකට හෝ කමක් කෙරෙහි විය හැක. එනම් කෙරිය හැක. එසේ වුවත් ඒවා අදහස් ඉටුකා, ඊට පුදුසු පරිදි හැඳින් දීම, ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සිදුහස පිළිබඳ සංකල්පයේ වැදගත් අංශයකි.

ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සිදුහස පිළිබඳ සංකල්පයට වරප්‍රසාද හා සම්ප්‍රදාය ආදිය පිළිබඳ කැණුම් ඇතුළත් වේ. ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සලාට හා සම්බන්ධ වාචනික වරප්‍රසාද හා සම්ප්‍රදාය ඇත. ප්‍රචණ්ඩතා කිසියම් ලියවිල්ලකට හෝ ප්‍රචණ්ඩත්වයකට තොරතුරු ලබාගත් ආකාරය කිසිවි විධියකින් හෙළි දරවී කෙටිවීම ප්‍රචණ්ඩත්වයේ සලාතේ ශ්‍රේණි සම්ප්‍රදායයකි. කරුණු හෝ තොරතුරු ලබාගත් ආකාරය කෙටිදරව් කරන්නට සිදුවන විට, දූෂණ, අප්‍රවේශතා, සොරකම්, වංචා ආදිය හෙළි කොට, සමාජයේ යහපත පිළිබඳ කටයුතු කිරීම අහිමි වන්නේය. එපමණක් ද කෙටි, සත්‍ය වූ වෙහෙත් ප්‍රවෘත්තිය ද ප්‍රතිරෝධී අහිමි වන්නේය. ඒ පිළිබඳ කිසිවි තොරතුරක් සැපයීමට කිසිවකු ඉදිරිපත් කෙරෙන බැවිනි.

ප්‍රවර්තනේ මූලාශ්‍රය දෙස බලන විට එය ජන සමාජයේ මුර බල්ලෙකුට සමාන කළ හැක. ප්‍රවර්තනේ ඒකාධිකාරයේ විවේක රටක නම්, එය එතරම් මුරට පහසු වේ දැයි කිව නොහැක. ප්‍රවර්තනට ආරාධි වී ඇති සිදුකර විස්තරයේ ප්‍රමාණය අනුචය, ඉහතකි විශ්ලේෂණයට බැඳීමට හැකි වන්නේ. මුර සෙබලෙකුගේ සන්නිවේදන, ප්‍රවර්තන ගන්නා බව හෙළිවීමට නම්, ඔහුගේ විස්තරය ප්‍රවර්තනින් කලා යන ස්වරූපයක් පිහිටා යුතුය. යම් රටක ප්‍රවර්තනක්, එබඳු සේවයක් කරන්නේ නම්, එරට ජනතාව එම රටේ දේශීය පාලන ආර්ථික, සාමාජික හා ආගමික යන සංස්කෘතියේ සෑම අංශයකම සැලසුම් කිරීම, මුදාහරණ කිරීම හා ඒවා අගය කිරීම යන වට්ටම් තුනේදීම, මුදාහරණ සම්බන්ධවී මූලාශ්‍රය කරන බව ප්‍රවර්තන දෙස බැඳී විට, පාලකයාට එකවරම හැකි ය යුතුය. එමනිසාය බොහෝ දෙනෙකු කියන්නේ, ප්‍රවර්තන සමාජය විරාජය කරන කැටපසක්ය කියා.⁶

තවත් අංශයකින් විමසා බලන විට, ජනසන්නිවේදනය තුළ වශයෙන් ද ප්‍රවර්තන වැදගත් වේ. දේශීය වශයෙන් හෝ විදේශීය වශයෙන් ප්‍රමාණිත ගෙන ඒම එහි වැදගත්කම ලැබෙයි. පහත විද්‍යාත්මක අංශයෙන් බැඳී විටද ප්‍රවර්තනින් ඉහතම වැදගත් අංශ දෙකක් ඉටු වේ. එනම් සංස්කෘතිය සංස්කෘත වීම හා, එම සංස්කෘතිය පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට පවත්වා ගෙන ඒමට ආහාර දීමද වේ. සාමාජික අංශයෙන් බලන විට මධ්‍ය, උගන්වන, උසස්, ආදී වශයෙන් විවිධ වෙනස්වීම් ඇති අයගේ අදහස් ද විවිධාකාර වේ. එම පරම්පරා ගැටුම තුළ කිරීමටද ප්‍රවර්තන ඉඩකඳ වේ.⁷

?

6. Berbo, David, K. - The process of Communication, New York, Holt, 1960 (pp 20-70)

7. Lerner, Daniel - The Policy Science, Stanford; Stanford, 1965. (pp 51-88)

මෙතස් වේ. එම රටවල සෑම පුද්ගලයන් විදෙසෙකුටම එක් ප්‍රවර්තනක් බැලීමේ ව්‍යාපෘති ලැබේ.

සන්නිවේදන කොන්ද්‍රයන්, අධ්‍යාපනයන් අතර දැඩි සම්බන්ධතාවක් ඇත.⁹ මුළු ජීවිත කාලය තුළම අපට ඉහතම සන්නිවේදන දේ ඇත. අධ්‍යාපනයට සන්නිවේදන විධි ඇතුළත් කර ඇතිමෙන් ඇතිවිය හැකි සේවයද මෙහෙයැයි කියා කීම කර කොහොත. එහෙයින් උගතුන්ගේ අදහස් දැක්වීම වේදිකාවක් වශයෙන් ද ප්‍රවර්තන සැලකීමට පුළුවන. දේශපාලන, ආර්ථික, සාමාජික හා ආගමික මාතෘකා යටතේ ලිපි හා වාද විවාද, සාප්තිය ලිපි, සාහිත්‍ය විවේචන හා කෙසෙයුත් විවිධ මතද වේවාට ඇතුළත් වේ. එම කියාම අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා ප්‍රවර්තන මගෝපකාරී වන බව පැවසිය හැක.

මීට අමතරව ප්‍රවර්තන දෙස සාහිත්‍ය ඇතිත් බලන පිරිසක් ද සිටිති. අද බොහෝ දෙනා තුළ පවතින අදහසක් නම්, අවසන් කටයුතු සපුරා ලීම සඳහා කාලය ඉතාමත් මද බවයි. එසේ අදහස අයට, ඉහත පුළු වේලාවකදී, ඒ අය බලාපොරොත්තු වන යම් සාහිත්‍ය රසාස්වාදනයක් ලබා ගැනීමටද ප්‍රවර්තන පද්ධත, කෙටිකතා, කථන කාව්‍ය තිරය හා විකිම් තහවුරු ප්‍රයෝජනවත් වේ.

වෙළඳ මාධ්‍ය හෙවත් වාණිජ වාදය පවතින රටවල, ඒ වෙළඳ මාධ්‍ය පතුරාගා හැරීමටත් ප්‍රවර්තන ආශාර වේ. ප්‍රවර්තනට ලැබෙන වෙළඳ දැන්වීම්-වලින් ලැබෙන ආදායම මතම, බොහෝ ප්‍රවර්තන රඳා පවතී. ඇමරිකාවේ ප්‍රවර්තන

9. Learning to be, the world of Education Today and Tomorrow, Unesco Paris 1972. (pp 70-88)